

ירמיהו מ"ז

1. **בראשית י', י"ג-י"ד**
(יג) ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתחים :
(יד) ואת פתרים ואת פסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת פפתרים :
2. **בראשית רבה ל"ז, ה'**
(ה) ומצרים ילד את לודים וגו' א"ר אבא בר כהנא א"ר יהושע בן קרחה כל מוניטא של מצרים אינה אלא בים לודים לודי ים ענמים ענמי ים כשמן להבים להב ים נפתחים נפתחי ים פתרוסים פרוויטות כסלוחים פקוסים אמר רבי אבא בר כהנא פתרוסים וכסלוחים היו מעמידין הוטליסון היו אלו מגנבין נשותיהן של אלו ואלו מגנבין נשותיהן של אלו מה יצא מהן פלשתים גבורים כפתורים ננסים :
3. **רמב"ן בראשית י', י"ג**
ועל דעתי בדרך הפשט היו כסלוחים יושבי עיר ששמה כן, והיתה מכלל ארץ כפתור אשר שם כפתורים אחיהם, ויצאו משם מן הכפתורים אשר הם מזרע כסלוחים והלכו לתור להם מנוחה והניחו הארץ לאחיהם וכבשו להם ארץ ששמה פלשת, ונקראו אחר כך פלשתים, על שם הארץ, והוא מה שכתוב (דברים ב כב) כפתורים היוצאים מכפתור השמידום וישבו תחתם, והם מבני כסלוחים יושבי ארץ כפתור :
4. **ע"ז י"ט.**
ובמושב לצים לא ישב שלא ישב במושב אנשי פלשתים מפני שלצנים היו שנאמר ויהי כטוב לבם ויאמרו קראו לשמשון וישחק לנו.
5. **רש"י בראשית כ"ה, י"ט**
אברהם הוליד את יצחק - לאחר שקרא הקב"ה שמו אברהם אח"כ הוליד את יצחק. ד"א ע"י שכתב הכתוב יצחק בן אברהם הוזקק לומר אברהם הוליד את יצחק לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו מה עשה הקב"ה צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק וזהו שכתב כאן יצחק בן אברהם היה שהרי עדות יש שאברהם הוליד את יצחק :
6. **שם משואל בשלח תרע"ב**
והנה קליפת פלשתים היתה שחוק וליצנות, כמו שדייק הרבי ר"ב זצלה"ה מן הקרא (שופטים י"ז) קראו לשמשון וישחק לפנינו, וכן הוא מפורש בב"ר (פ' ס"א) ובמושב לצים זה אבימלך. וע"כ גלות יצחק אבינו ע"ה היתה בפלשתים, שיצחק מדתו יראת שמים ששחוק וליצנות הוא היפוך לגמרי מיראה ופחד, שהרי מהאי טעמא בע"ק אסור בדברי תורה משום דמחמת קלות ראש היא באה ואינו באימה וביראה, דהם הפכים זה מזה, וכל גלות היא בדבר שהוא היפוך לו. ונראה עוד דקליפת פלשתים היא אמצעית בין קליפת מצרים שהיא ערוה כנ"ל ובין כנען שהוא ביותר בע"ז, כדאיתא בספרים, וקליפת פלשתים כלולה משתיהן, וע"כ נמצא בהן שחוק וקלות ראש המרגילין לערוה, ובשחוק ובליצנות יש בהם נמי קליפת ע"ז לצאת מרשות ועול מלכות שמים. וע"כ יצחק שתיקן חטא ע"ז ומדתו היתה יראת שמים היתה גלותו בארץ פלשתים, שהם הפכים אליו לגמרי. ועם זה יובן שקליפת פלשתים בטומאה היא לעומת תורה בקדושה, כפירש"י יומא (ע"ב ע"ב) שהתורה אינה אלא שער לכנוס בה ליראת שמים, והם להיפוך שחוק וקלות ראש מרגילין לערוה יפריקת עול מלכות שמים, וע"כ כמו התורה שהיא למעלה מן הכל וכוללת הכל, ומחברת הכל בקדושה, לעומתה קליפת פלשתים בטומאה, והם אמצעים ומחברים קליפת מצרים שהיא חומרית ביותר עם קליפת כנען שהיא ע"ז שהיא בשכל. ואולי באמצעות קליפת פלשתים המחברת כנ"ל היו המצרים שטופין נמי בע"ז וכנענים בעריות. וגם שם פלשתים מלשון פילוש לעומת תורה שבקדושה בריח התיכון מברית מן הקצה אל הקצה, וגם ארצם היא בין מצרים ובין ארץ כנען, ורק חמשת סרני פלשתים לכנעני תחשב ונראה מזה שהיו עוד סרנים שאינם בכלל כנען, ועיקר שורש יחוסם הי' ממצרים כמ"ש (בראשית י') ומצרים ילד וגו' אשר יצאו משם פלשתים, פירש"י שהיו מחליפין וכו' ויצאו מהם פלשתים, ומחיבור הנמאס יצא החבר הנמאס :
7. **סדר עולם רבה כ"ו**
בשנה הח' לצדקיהו בא חיל מלך בבל על ירושלים וגו' (ירמיה ל"ט) וחיל פרעה יצא ממצרים וגו' וחיל פרעה שטף עזה וחזר למצרים.
8. **רד"ק פס' ג'**
לא הפנו אבות אל בנים - אפי' האבות שהם מרחמים על בניהם עתה בבא להם הצרה לא יפנו אל בניהם מרפיון ידים שלא יהיה בהם כח לעמוד לפני אויביהם.
9. **סנהדרין ק"ו.**
מאי לשון רפידיים רבי אליעזר אומר רפידיים שמה רבי יהושע אומר שריפו עצמן מדברי תורה שנאמר לא הפנו אבות אל בנים מרפיון ידים.

רש"י שם

לא הפנו אבות אל בנים - להטיב להם :

מפני רפיון ידים - של תורה ומצות, והכי נמי רפידים רפיון ידים הוא, כלומר מפני שרפו ידים מן התורה בא עליהם עמלק :

מהרש"א שם

רפידים ר"י אמר שרפו עצמן כו'. והיינו שחללו שבת שהיא שקולה ככל התורה כדמוכח פרק כל כתבי ע"ש ומייתי מקרא דלא הפנו אבות אל בנים פירש"י דהתם נמי מרפיון ידים של תורה הוא ודחוק הוא דהא אמפלת פלשתים נאמר האי קרא ומאי תורה שייך בהו וק"ל :

10. מלבי"ם פס' ד'

על היום - נמשך למ"ש (בפסוק ב') כה אמר ה', על היום הבא לשדוד את כל פלשתים - בא להוציא שלא תאמר שנאמרה הנבואה על זמן של עתה ששטף פרעה את עזה שהוא רק חלק קטן מפלשתים, רק שנאמרה על היום הבא בעתיד, שאז ישדד את כולם, ומבאר הטעם שישדדם שהוא כדי להכרית לצור ולצידון כל שריד עוזר - מפני שהם היו עוזרים לצור ולצידון ורצה נבוכדנצר שלא יהיה להם עוזרים, זאת שנית היה זה ענין השגחיי מאת ה', כי שודד ה' את פלשתים שארית אי כפתור - כי הפלשתים אחים עם כפתור :

11. אברבנאל פס' ז'

(ז) אבל איך תשקוטי וה' צוה לה והיה זה מפני מה שעשו הפלשתים מהרעות לישראל בחרבנם ולכן יחס ענין חרבנם אל ההשגחה האלהית, והנה לא זכר בפלשתים שישוב שבותם כמו שאמרו במצרים ובמואב ובעמון לפי שבאומות ההם הלכו בשביה עם רב מהם ולכן אמר ושבתי את שבותם, אבל מהפלשתים לא הלכו אנשים בשביה וכל חרבנם היה בהריגה וביזה ושלל נכסיהם ולכן לא נזכר בהם גלות כלל אבל אמר לשדוד את פלשתים כי שודד ה' את פלשתים, וכן היה שנבוכדנצר כשבא על צור שלל את כל רכושה אבל לא הוליד אנשיה בשבי כאשר עשה למואב ולעמון :